

Legal Issues Related to Doing an Occupation among Ex-convicts

Boonchana Yeesarapat¹ and Somjit Sersansia²

Received: December 27, 2022

Revised: August 11, 2023

Accepted: August 12, 2023

Abstract

This article aims to investigate the Legal Issues Related to doing an occupation among ex-convicts. At present, there are many restrictions of doing an occupation among ex-convicts, especially for security guard occupation. The Security Guard Business Act B.E. 2558 which restricts qualifications of people doing this occupation has led ex-convicts to have no rights in doing the occupation. It does not only restrict rights and hinder opportunities of ex-convicts, but it is also inconsistent with the government policies, which promote ex-convicts to return to the society and get a job, as well as the Universal Declaration of Human Rights. Therefore, in order that ex-convicts have rights in doing an occupation the same as general people, it is advised to make amendments on restrictions of security guard qualifications in the Security Guard Business Act B.E. 2558.

Keywords: Legal Issues Related, Doing an Occupation, among Ex-convicts

¹ Faculty of Law, Rajabhat Mahasarakham University

² Faculty of Law, Sripatum University

Corresponding author, e-mail: booncha2021@gmail.com

ปัญหาทางกฎหมายในการประกอบอาชีพของผู้พันโท

บุญชนะ ยี่สารพัฒน์¹ และสมจิตต์ เซอร์ชันซี²

Received: December 27, 2022

Revised: August 11, 2023

Accepted: August 12, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการประกอบอาชีพของผู้พันโท เนื่องจากในปัจจุบันการประกอบอาชีพของผู้พันโทยังมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ที่จำกัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพดังกล่าวไว้ ส่งผลให้ผู้พันโทไม่มีสิทธิในการประกอบอาชีพดังกล่าว นอกจากเป็นการจำกัดสิทธิและปิดโอกาสผู้พันโทแล้ว ยังไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สนับสนุนให้ผู้พันโทกลับคืนสู่สังคมและมีงานทำ รวมถึงปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดังนั้น เพื่อให้ผู้พันโทมีสิทธิในการประกอบอาชีพเหมือนดังเช่นบุคคลทั่วไป จึงเห็นควรมีการแก้ไขข้อจำกัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของการเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558

คำสำคัญ: ปัญหาทางกฎหมาย, ประกอบอาชีพ, ผู้พันโท

บทนำ

ผู้พันโท คือบุคคลที่พ้นจากการรับโทษจำคุกตามกฎหมายจากเรือนจำและทัณฑสถาน (ปิยะนุช เงินคล้าย และพงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์, 2559) ซึ่งในปัจจุบันผู้พันโทถือเป็นกลุ่มบุคคลที่รัฐบาลได้

³ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Corresponding author, e-mail: booncha2021@gmail.com

ช่วยเหลือและจัดให้ทีมงานทำ ดังจะเห็นได้จากก่อนออกจากเรือนจำก็ได้จัดให้มีการอบรม ฝึกวิชาชีพ รวมถึงการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้เข้าสู่สังคมและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข

แม้ว่ารัฐบาลจะให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้พ้นโทษ อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงสิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษนั้น พบว่ายังมีข้อจำกัด เนื่องจากด้วยข้อบังคับของกฎหมายที่หลากหลาย วิชาชีพได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพนั้นไว้ ทำให้ผู้พ้นโทษมีสิทธิในการเลือกประกอบอาชีพจำกัด เช่น ประกอบธุรกิจส่วนตัว การเกษตร ค้าขาย เป็นต้น ซึ่งในบทความนี้ได้นำเสนออาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยมาเป็นแนวทางในการศึกษา เพราะอาชีพดังกล่าวถือเป็นอาชีพที่ขาดแคลนแรงงานจนต้องรับแรงงานต่างด้าวเพื่อมาประกอบอาชีพดังกล่าว เมื่อผู้พ้นโทษจึงเป็นทรัพยากรภายในประเทศที่มีคุณค่าที่จะช่วยสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ (สรารุช ไพฑูรย์พงษ์ และ กิริยา กุลกลการ, 2565)

ในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยไว้ว่า ต้องไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน หรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตและมีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 34 ข(3)) ซึ่งจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าผู้พ้นโทษไม่มีสิทธิประกอบอาชีพนี้ได้ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรา 34 ข(3)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อผู้พ้นโทษถือเป็นทรัพยากรภายในประเทศที่มีคุณค่าที่จะช่วยสร้างประโยชน์ให้กับประเทศได้ แต่ด้วยข้อจำกัดของพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ส่งผลให้ผู้พ้นโทษไม่มีสิทธิในการเข้าถึงอาชีพดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษซ้ำซ้อน ในขณะที่หากมีการให้โอกาสผู้พ้นโทษได้ประกอบอาชีพ ยิ่งส่งผลให้คนในสังคมปลอดภัย เนื่องจากผู้พ้นโทษไม่อยากกลับเข้ามาเรือนจำอีก เพราะมีทางเลือกอื่น และมีรายได้ที่เพียงพอในการหาเลี้ยงชีพตน

ดังนั้น บทความนี้จึงทำการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษ เพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มีสิทธิในการประกอบอาชีพเหมือนดังเช่นบุคคลทั่วไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษ

1. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิในการประกอบอาชีพ

การดำรงชีวิตของมนุษย์ ต้องประกอบด้วยอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษา สุขภาพ โดยแท้จริง แล้วสิทธิที่ได้รับมาตรฐานในการดำรงชีวิตเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนสมควรได้รับจากรัฐและสังคมเพื่อสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถดำรงชีพอยู่ได้ สิทธิในการประกอบอาชีพจึงเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิในการดำรงชีพ และเป็นสิทธิติดตัวโดยธรรมชาติของประชาชน ซึ่งในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อันเป็นเอกสารสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนก็ได้กล่าวถึงการรับรองเสรีภาพในการประกอบอาชีพเอาไว้ในข้อ 23(1) โดยมีเนื้อความว่า บุคคลมีสิทธิที่จะเลือกทำงานโดยเสรี ที่จะได้เงื่อนไขการทำงานที่ยุติธรรม และน่าภิรมย์ และที่จะได้รับความคุ้มครองจากการว่างงาน (ปรากฏชมพู จงอนุรักษย์, 2559)

ดังนั้น หากกล่าวถึงการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยนั้น ในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ควบคุม เพื่อให้การประกอบอาชีพดังกล่าวนี้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้ที่จะประกอบอาชีพดังกล่าวจึงต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงผู้พันโทชือว่าเป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติในการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558

2. ทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดได้ การลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดจึงเกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่กระทำความผิดมาแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยการนำเอาศาสตร์ต่าง ๆ เช่น จิตวิทยา ชีววิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา เป็นต้น เข้ามาหาสาเหตุและแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดปกติของผู้กระทำความผิด เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ ช่วยลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ ประหยัดงบประมาณ และทรัพยากรที่ต้องหมดไปกับการลงโทษจำคุก และสนับสนุนให้การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นไปตามหลักมนุษยธรรม (กุลนิษฐ์ รัตนคุสุกุล, 2559)

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของผู้พันโทชือ

1. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับประชาชนทั้งมวลและประชาชาติทั้งหลาย เพื่อจุดมุ่งหมายที่ว่าปัจเจกบุคคลทุกคน และทุกส่วนของสังคม โดยการคำนึงถึงปฏิญญานี้เป็นเบื้องต้น จะมุ่งมั่นส่งเสริมการเคารพสิทธิ และอิสรภาพเหล่านี้ ด้วยการสอนและการศึกษา และให้มีการยอมรับและยึดถือโดยสากลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยมาตรการอันก้าวหน้าในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยตนเอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้เขตอำนาจแห่งรัฐนั้น (แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 2565)

ข้อ 23 สิทธิในการทำงาน

- (1) ทุกคนมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงานโดยอิสระในเงื่อนไขที่ยุติธรรมและเอื้ออำนวยต่อการทำงาน และในการคุ้มครองต่อการว่างงาน
- (2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างที่เท่าเทียมกันสำหรับงานที่เท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด
- (3) ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรม และเอื้ออำนวยต่อการประกันความเป็นอยู่อันควรค่าแก่ศักดิ์ศรีของมนุษย์สำหรับตนเองและครอบครัว และหากจำเป็นก็จะได้รับการคุ้มครองทางสังคมในรูปแบบอื่นเพิ่มเติมด้วย
- (4) ทุกคนมีสิทธิที่จะจัดตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงานเพื่อความคุ้มครองแห่งผลประโยชน์ของตน

จากหลักเกณฑ์ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เห็นได้ว่าได้กำหนดแนวทางว่าบุคคลทุกคนมีสิทธิในการทำงาน สิทธิในการเลือกงานโดยอิสระ สิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน รวมถึงสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรม ดังนั้น เมื่อผู้พันโทชถือว่เป็นปวงชนในประเทศไทยจึงควรมีสิทธิในการทำงาน และมีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

2. มาตรการในการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยของประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษมี “หน่วยงานอุตสาหกรรมด้านการรักษาความปลอดภัย” (The Security Industry Authority (SIA)) เพื่อกำกับดูแลเกี่ยวกับใบอนุญาตและกำหนดรูปแบบบริการรักษาความปลอดภัยของผู้ประกอบธุรกิจและบุคคลผู้ประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยและมีหน้าที่รับผิดชอบในการอนุญาต ต่ออายุและเพิกถอนใบอนุญาตเหล่านี้ นอกจากนี้ SIA จะเป็นผู้เก็บรักษาทะเบียนแห่งชาติของบุคคลและบริษัทต่าง ๆ ที่ได้รับใบอนุญาต

สำหรับการขออนุญาตประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต Front Line License มีเงื่อนไขและการดำเนินการที่สำคัญ 3 ข้อ ประกอบด้วย คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การฝึกอบรม และกระบวนการยื่นขออนุญาต ดังนี้ สำหรับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม โดยเฉพาะเกี่ยวกับกรณีเคยมีประวัติต้องโทษนั้น ได้กำหนดให้ผู้นั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของบุคคลและประวัติอาชญากรรม โดย SIA จะพิจารณาจากประวัติการต้องโทษ กล่าวคือ ก่อนการยื่นขอใบอนุญาตเป็นเวลา 2 ปี ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องไม่ได้รับโทษในคดีลหุโทษ ถูกคุมประพฤติ ถูกภาคทัณฑ์ หรือถูกตัดกึ่งเดือน และก่อนการยื่นขอใบอนุญาตเป็นเวลา 5 ปี จะต้องไม่ได้รับต้องโทษในคดีที่มีความผิดร้ายแรง เช่น ความผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรงหรือข่มขู่ ความผิดเกี่ยวกับการครอบครองและใช้อาวุธที่ไม่เหมาะสม ความผิดเกี่ยวกับการจารกรรมหรือการก่อการร้าย ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทารุณหรือทอดทิ้งต่อเด็ก ความผิดต่อทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดให้โทษ ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง

และความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสังคม ความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต เป็นต้น (พินิจ อัครอภิโกศล, 2562)

3. มาตรการในการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (มาตรา 34)

ก. คุณสมบัติ

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (3) สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับที่ใช้อยู่ในขณะสำเร็จการศึกษา
- (4) ได้รับหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยจาก

สถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนกลางรับรองตามวรรคสอง

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (1) เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือติดยาเสพติดให้โทษหรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (3) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน หรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตและมีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา
- (4) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต

การรับรองสถานฝึกอบรมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงและเมื่อนายทะเบียนกลางได้รับคำขอรับการรับรอง ให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งรับรองหรือไม่รับรองไปยังผู้ยื่นคำขอทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความขอ

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวกฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัยต้องเป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน หรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุ

โทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตและมีใจความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น หากบุคคลใดมีลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมถือว่าเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติในการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย

4. มาตรการในการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยของตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการพ้นจากเรือนจำ ให้เรือนจำเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยริเริ่มเตรียมการตั้งแต่ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำ เพื่อให้มีกระบวนการในการส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ต้องขังได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม เพื่อให้ผู้ต้องขังแต่ละคนกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ รวมทั้งต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรื่องส่วนตัว เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ (มาตรา 64)

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดให้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ต้องขังที่จะพ้นโทษ ซึ่งหมายความรวมถึงอาชีพที่ภาครัฐควรมีการส่งเสริมและช่วยเหลือ เพื่อไม่ให้ผู้พ้นโทษนั้นกลับมากระทำความผิดอีกครั้ง

ปัญหาสิทธิการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษ

1. ปัญหาสิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษ

จากการศึกษาพบว่า กรมราชทัณฑ์ได้มีการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้พ้นโทษ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 โดยเริ่มตั้งแต่มองหาอาชีพก่อนปล่อยจากเรือนจำ เพื่อให้มีกระบวนการในการส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ต้องขังได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม เพื่อให้ผู้ต้องขังแต่ละคนกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ รวมทั้งต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรื่องส่วนตัว เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน จึงกล่าวได้ว่าผู้พ้นโทษเองมีความพร้อมในการเข้าสู่สังคมและในการประกอบอาชีพเพื่อทำมาหาเลี้ยงตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ที่มีพื้นฐานว่าการแก้ไขปรับปรุงให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ ช่วยลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ ประหยัดงบประมาณและทรัพยากรที่ต้องหมดไปกับการลงโทษจำคุก และสนับสนุนให้การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 23 ที่วางมาตรฐานว่าทุกคนมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงานโดยอิสระในเงื่อนไขที่ยุติธรรมและเอื้ออำนวยต่อการทำงาน และในการคุ้มครองต่อการว่างงาน

ดังนั้น ในประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นว่าผู้พ้นโทษย่อมมีสิทธิในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

2. ปัญหาคุณสมบัติการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยของผู้พ้นโทษ

จากการศึกษาพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 พบว่ามาตรา 34 ข(3) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยไว้ โดยบุคคลนั้นต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม กล่าวคือ ต้องไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน หรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต และมีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ส่งผลให้ผู้พ้นโทษ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรภายในประเทศที่มีคุณค่าที่จะช่วยสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ ไม่มีสิทธิในการเข้าถึงอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยได้ อันเป็นการลงโทษซ้ำซ้อน และทำให้ผู้พ้นโทษบางกลุ่มที่ไม่มีงานทำ ต้องกลับไปกระทำความผิดซ้ำ และเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง เนื่องจากไม่มีอาชีพและไม่มีรายได้

หากศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศอังกฤษ เห็นได้ว่าคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม โดยเฉพาะเกี่ยวกับกรณีเคยมีประวัติต้องโทษนั้น ได้กำหนดให้ผู้นั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของบุคคลและประวัติอาชญากรรม โดย SIA จะพิจารณาจากประวัติการต้องโทษ กล่าวคือ ก่อนการยื่นขอใบอนุญาตเป็นเวลา 2 ปี ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องไม่ได้รับโทษในคดีลหุโทษ ถูกคุมประพฤติ ถูกภาคทัณฑ์ หรือถูกตัดกเดือน และก่อนการยื่นขอใบอนุญาตเป็นเวลา 5 ปี จะต้องไม่ได้รับต้องโทษในคดีที่มีความผิดร้ายแรง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศอังกฤษใช้กรอบเวลามาเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้พ้นโทษและคำนึงถึงความร้ายแรงของคดี ซึ่งในประเด็นนี้หากเปรียบเทียบกับประเทศไทย พบว่า หากเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต มีสิทธิในการขอใบอนุญาตเพื่อประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยได้ แต่นอกเหนือจากกรณีดังกล่าวย่อมไม่มีสิทธิในการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย

ดังนั้น ในประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ยังเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพของพนักงานรักษาความปลอดภัย จึงเห็นควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 34 ข(3) เพื่อให้ผู้พ้นโทษได้มีสิทธิในการประกอบอาชีพดังกล่าวได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้พ้นโทษ สังคมและประเทศชาติ

สรุปผล

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษนั้น พบว่าในปัจจุบันพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ยังมีข้อจำกัดเรื่องข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับ

ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน หรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตและมีโทษความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ในส่วนของคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้พ้นโทษในความผิดใดบ้างให้มีสิทธิประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีสิทธิประกอบอาชีพดังกล่าว เช่น ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับการพนัน ให้มีสิทธิประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งเป็นการช่วยลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ และช่วยสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศได้

เอกสารอ้างอิง

- กุลนิษฐ์ รัตนคุสกุล. (2559). การลงโทษในการกระทำความผิดหลายกรรมกับการป้องปรามอาชญากรรม. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญา). คณะนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิยะนุช เงินคล้าย และพงศัณต์ ศรีสมทรัพย์. (2559). โครงการศึกษาวิจัยการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือผู้พ้นโทษ. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 9(2), 45-61.
- ปรางชมพู จงอนุรักษ. (2559). ปัญหาการคุ้มครองเสรีภาพในการประกอบอาชีพในระบบกฎหมายไทย. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน). คณะนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิสิฐ อัครอภิโกศ. (2562). ปัญหาการใช้บังคับของกฎหมายว่าด้วยธุรกิจรักษาความปลอดภัย. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ). คณะนิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สรารุจ ไพฑูรย์พงษ์ และกิริยา กุลกลการ. (2565). ผู้พ้นโทษไร้สิทธิประกอบอาชีพ. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2019/02/career-for-penalty/>